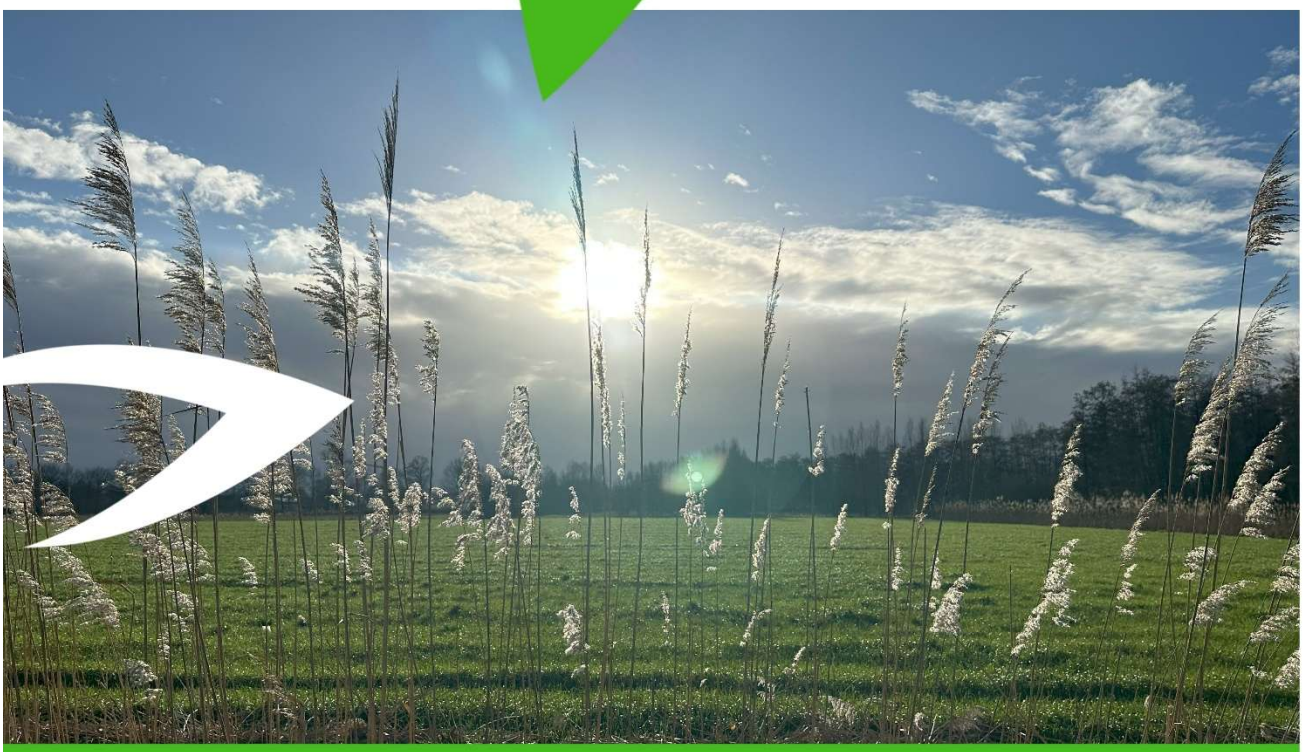
gemeente BERNHEZE

Op koers naar de toekomst

Bestuursprogramma
2026 - 2030

INHOUDSOPGAVE

Inleiding ---- 2
01. Zorg, bestaanszekerheid en samenleven ---- 4
02. Wonen en ruimtelijke ontwikkeling ---- 7
03. Veiligheid en weerbaarheid ---- 14
04. Verkeer en mobiliteit ---- 17
05. Economie, werk en voorzieningen ---- 20
06. Onderwijs, sport, cultuur en verenigingen ---- 24
07. Bestuur, financiën en democratie ---- 27
08. Duurzaamheid ---- 31

INLEIDING

Bernheze is een gemeente met vitale dorpen, betrokken inwoners en een sterke gemeenschapszin. Een gemeente waar mensen naar elkaar omzien, waar verenigingen en vrijwilligers het verschil maken en waar het prettig wonen, werken en leven is. Die kracht vormt het vertrekpunt van dit bestuursprogramma voor de periode 2026-2030.

Dit bestuursprogramma is opgesteld op basis van de coalitieverklaring en verrijkt met de waardevolle inbreng van de gemeenteraad, inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Tijdens het proces hebben velen hun ideeën, aandachtspunten en ambities voor Bernheze gedeeld. Wij hebben deze betrokkenheid als bijzonder waardevol ervaren en bedanken iedereen die heeft meegedacht en bijgedragen aan de totstandkoming van dit programma.

De komende jaren staan we voor belangrijke uitdagingen. De vraag naar woningen groeit, de druk op zorg en ondersteuning neemt toe, duurzaamheid vraagt om keuzes en ook op het gebied van verkeer, voorzieningen en veiligheid zijn ontwikkelingen zichtbaar. Tegelijkertijd willen we behouden wat Bernheze bijzonder maakt: de dorpse karakters, de leefbaarheid en eigen identiteit van onze dorpen en de betrokkenheid van onze inwoners. Voor het realiseren van onze ambities zijn we afhankelijk van maatschappelijke ontwikkelingen, maar ook van de capaciteit en uitvoeringskracht van onze eigen organisatie.

Met dit bestuursprogramma kiezen we niet voor een fundamenteel nieuwe koers, maar bouwen we voort op de richting die de afgelopen jaren samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en de gemeenteraad is ingezet. Daarbij leggen we accenten op de onderwerpen die we voor de komende bestuursperiode van bijzonder belang vinden, zoals het realiseren van voldoende woningen voor onze inwoners en het versterken van recreatie en toerisme als belangrijke pijlers voor de leefbaarheid en economische vitaliteit van Bernheze.
We bouwen voort op wat goed gaat en pakken uitdagingen aan met oog voor de menselijke maat. Daarbij werken we samen met inwoners, ondernemers, verenigingen, maatschappelijke organisaties, (boven)regionale partners en de gemeenteraad. We geloven in de kracht van samenwerking en in initiatieven uit de samenleving. De Omgevingsvisie Bernheze 2040, het Breed Maatschappelijk Beleid en de nog op te stellen Toekomstvisie zijn hiervoor de fundering.
Wij kiezen voor sterke dorpen, voldoende woningen, goede zorg en ondersteuning, een gezonde economie, duurzame ontwikkeling en een veilige leefomgeving. Daarbij gaan we zorgvuldig om met gemeenschapsgeld en maken we keuzes die financieel verantwoord zijn en bijdragen aan een toekomstbestendig Bernheze. We geloven dat sterke dorpen beginnen bij betrokken inwoners. Daarom sluiten we bij de uitvoering van onze plannen aan bij de gemeenschapskracht, initiatieven en netwerken die al aanwezig zijn in onze dorpen. Inwonersparticipatie is daarbij een belangrijk uitgangspunt: samen met inwoners, vrijwilligers en maatschappelijke partners geven we vorm aan leefbare, zorgzame en veerkrachtige dorpen.

Dit bestuursprogramma geeft richting aan de komende vier jaar. Niet als een verzameling losse plannen, maar als een gezamenlijke ambitie: een gemeente waarin iedereen mee kan doen, waar ruimte is voor ontwikkeling en waar we samen blijven bouwen aan een sterk, leefbaar en zelfstandig Bernheze.

Financiële duiding

De financiële consequenties van dit bestuursprogramma laten zich op basis van de opgenomen tabellen niet samenvatten in één integraal financieel beeld voor 2027 en de daaropvolgende jaren. De vermelde bedragen zijn veelal indicatief van aard en kunnen bovendien niet rechtstreeks worden

vertaald naar de effecten op de begrotingsexploitatie. Dit komt doordat de financiële gevolgen bestaan uit een combinatie van structurele budgetten en incidentele budgetten, evenals afschrijvingslasten voortvloeiend uit investeringen. Om deze redenen is in dit bestuursprogramma geen afzonderlijke financiële samenvatting opgenomen. Een volledige financiële doorrekening vindt plaats bij de verdere uitwerking van de voorstellen in de begrotingswijziging en binnen de reguliere planning- en controlcyclus.

Samen maken we Bernheze klaar voor de toekomst.

ZORG, BESTAANSZEKERHEID EN SAMENLEVEN

1

Iedereen verdient de kans om mee te doen. Daarom kiezen we voor een sterke sociale basis waarin ondersteuning dichtbij en toegankelijk is en inwoners zoveel mogelijk zelfstandig kunnen participeren. We bouwen voort op de kracht van inwoners, vrijwilligers, verenigingen en professionals en zetten in op preventie, sterke lokale netwerken en passende ondersteuning. Daarmee versterken we de sociale samenhang in onze dorpen en zorgen we ervoor dat ondersteuning beschikbaar en betaalbaar blijft voor de inwoners die daarop zijn aangewezen.

We sluiten met onze inzet aan bij het Breed Maatschappelijk Beleid Bernheze. Daarin staat centraal dat onze inwoners de kans krijgen om mee te doen, zo zelfstandig mogelijk te leven en zich verbonden te voelen met de samenleving. Hierbij gaan we uit van eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid. Inwoners maken ook eigen keuzes, onderhouden zelf sociale contacten en dragen bij aan hun buurt of dorp. Waar dat niet vanzelf gaat, biedt de gemeente samen met partners passende ondersteuning. Zo werken we aan een sterke sociale basis waarin inwoners, vrijwilligers, verenigingen, maatschappelijke organisaties en gemeente samen verantwoordelijkheid dragen.
Door te investeren in preventie, eigen kracht en een sterke sociale basis, kunnen we problemen eerder signaleren en voorkomen we waar mogelijk zware en duurdere zorg. Dat doen we niet door te bezuinigen op inwoners die ondersteuning nodig hebben, maar door samen te werken met inwoners en onze maatschappelijke partners. De oplopende kosten zijn in de toekomst niet houdbaar. We blijven deze ondersteuning bieden, maar kijken ook hoe we zaken slimmer en efficiënter kunnen organiseren. Daarbij heeft iedereen een eigen rol en verantwoordelijkheid. In het bijzonder spelen de Stevige Lokale Teams hierbij een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat inwoners passende ondersteuning krijgen en makkelijker hun weg vinden naar hulp en begeleiding.
De komende bestuursperiode geven we uitvoering aan belangrijke ontwikkelingen binnen het sociaal domein. We bereiden ons voor op de hervorming van de jeugdzorg en de versterking van lokale teams, werken volgens de uitgangspunten van de Participatiewet in Balans en zetten in op een toekomstbestendige uitvoering van de Wmo. Daarnaast verbinden we wonen, zorg en welzijn in het kader van de Wet versterking regie volkshuisvesting en investeren we in bestaanszekerheid, preventie en integraal werken.
Wij zetten in op: uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd, implementatie van de Participatiewet in Balans, toekomstbestendige ondersteuning vanuit de Wmo, versterking van bestaanszekerheid en armoedebestrijding, een sterke sociale basis en preventie.

Bestaanszekerheid als basis

Iedereen moet kunnen rekenen op een bestaan zonder voortdurende zorgen over geld, wonen of ondersteuning. Daarom zetten we het bestaande beleid voor bestaanszekerheid voort en blijven we inwoners ondersteunen die tijdelijk of langdurig hulp nodig hebben.
We besteden extra aandacht aan inwoners met financiële zorgen, schulden of een laag inkomen. We willen problemen eerder signaleren en de drempel om hulp te vragen verlagen. Armoede en geldzorgen moeten bespreekbaar zijn, zodat inwoners sneller de ondersteuning vinden die zij nodig hebben.

Goede zorg die beschikbaar blijft

De vraag naar zorg neemt toe. We vinden het belangrijk dat basisvoorzieningen en eerstelijnszorg voor onze inwoners zo dichtbij mogelijk georganiseerd blijven. Daarom blijven we samenwerken met huisartsen,

wijkverpleging, welzijnsorganisaties en andere partners om voorzieningen bereikbaar en toegankelijk te houden. We willen de stijging van de kosten binnen het sociaal domein afvlakken en zorgen ervoor dat beschikbare middelen zo slim mogelijk worden ingezet. Daarbij kijken we kritisch naar werkwijzen en samenwerking.
We versterken de lokale netwerken in onze dorpen waarin gemeente, zorgaanbieders, onderwijsinstellingen, verenigingen, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties samenwerken. Door problemen vroegtijdig te signaleren en gezamenlijk op te pakken, voorkomen we waar mogelijk dat inwoners gebruik moeten maken van zwaardere vormen van ondersteuning en zorg. De Stevige Lokale Teams spelen hierbij een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat inwoners passende ondersteuning krijgen en makkelijker hun weg vinden naar hulp en begeleiding.

Voorkomen is beter dan genezen

We willen problemen zoveel mogelijk voorkomen. Daarom investeren we in preventie, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Dit doen we samen met onze maatschappelijke partners, waarbij we uitgaan van de zelfredzaamheid van inwoners. We kijken daarbij niet alleen naar beperkingen, maar vooral naar wat mensen zelf kunnen en wat hen helpt om gezond en zelfstandig te blijven leven.
We zetten ons in om eenzaamheid tegen te gaan, sociale contacten te versterken en een gezonde leefstijl te stimuleren. Daarbij werken we samen met inwoners, vrijwilligers, zorgorganisaties en welzijnspartners.

Kansen voor jongeren

Jongeren moeten veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Daarom zetten we in op het voorkomen van problemen en op ondersteuning die dichtbij beschikbaar is. Wanneer hulp nodig is, moet deze tijdig en passend zijn. We vinden het hierbij belangrijk dat in alle dorpen laagdrempelig jeugdwerk aanwezig is, dat bijdraagt aan ontwikkeling, ontmoeting, talentontplooiing en preventie.

Ook vinden we het belangrijk dat jongeren elkaar kunnen ontmoeten, activiteiten kunnen organiseren en zich ontwikkelen. Initiatieven vanuit de dorpen en verenigingen krijgen hierbij ruimte. Niet alles hoeft professioneel georganiseerd te worden; vrijwilligers en inwoners kunnen hierin veel betekenen.

Gastvrije opvang en goede integratie

Bernheze is en blijft een gastvrije gemeente, waarin inwoners, nieuwkomers en bezoekers zich welkom voelen en kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarom nemen we onze verantwoordelijkheid bij de opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders. Dat wordt ondersteund door de wettelijke verplichting die we hebben om de Spreidingswet uit te voeren. Concreet betekent dit dat de gemeenteraad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2027 een voorstel ter besluitvorming kan verwachten. Het voorstel gaat over het tijdelijk opvangen van maximaal 250 asielzoekers op locatie Zevenbergen, voor de periode van 10 jaar. In het vierde kwartaal van 2026 starten we met een communicatie- en participatieprogramma. Hiermee betrekken we omwonenden en andere belanghebbenden actief bij de ontwikkelingen met betrekking tot de asielopgave. Hierin volgen we een zorgvuldig proces. Daarbij houden we rekening met inwoners, de leefbaarheid in onze dorpen en een goede aansluiting van nieuwkomers in de samenleving. We vinden het belangrijk om inwoners goed en op tijd te informeren over ontwikkelingen rond opvang en huisvesting. Door open en duidelijk te communiceren, zorgen we voor begrip en vertrouwen. Nieuwkomers helpen we bij het leren van de Nederlandse taal, het vinden van hun weg in de gemeente en het leggen van contacten. Zo kunnen zij sneller meedoen in onze samenleving en bijdragen aan het leven in onze dorpen. Samen bouwen we aan een gemeenschap waarin iedereen zich welkom voelt en mee kan doen.

Sterke dorpen en sociale samenhang

De kracht van Bernheze ligt in de betrokkenheid van onze inwoners. Daarom ondersteunen we

initiatieven die mensen met elkaar verbinden en bijdragen aan leefbare dorpen vanuit een 'ja mits'-houding. Een voorbeeld hiervan is het Regiodeal-project 'Leefbaar Loosbroek'.
We stimuleren activiteiten waarbij inwoners elkaar ontmoeten, helpen en samen oplossingen vinden. Goede ontmoetingsplekken, zoals gemeenschapshuizen, dorpscentra en speeltuinen, spelen daarbij een belangrijke rol. Ze versterken de onderlinge verbondenheid en helpen eenzaamheid te voorkomen.
We zetten niet in op méér ontmoetingsplekken, maar op voorzieningen die aantrekkelijk, passend en goed gebruikt zijn. Dit onderwerp wordt ook opgenomen in het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren. Ieder dorp beschikt over een passende en toekomstbestendige ontmoetingsplek waar inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties elkaar kunnen ontmoeten. Daarbij kijken we per dorp hoe functies slim gecombineerd kunnen worden, zodat voorzieningen aantrekkelijk, betaalbaar en duurzaam blijven.
Ook stimuleren we initiatieven waarbij inwoners naar elkaar omzien en elkaar ondersteunen, waaronder nieuwe vormen van onderlinge hulp zoals voorzorgcirkels/burencirkels.
Mantelzorgers zijn onmisbaar voor onze samenleving. Daarom blijven we investeren in ondersteuning, respijtmogelijkheden, een duidelijke toegang tot hulp en passende waardering voor hun inzet.
Ook onze vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke organisaties waarderen we. We ondersteunen hen waar nodig en zorgen voor één duidelijk en herkenbaar aanspreekpunt binnen de gemeente, zodat de verbinding tussen samenleving en bestuur wordt versterkt en organisaties gemakkelijk hun weg naar de gemeente kunnen vinden.
Onze kernnetwerken spelen een belangrijke rol binnen de sociale basis. Door het organiseren van activiteiten versterken zij de informele netwerken in onze dorpen. Om ervoor te zorgen dat onze ondersteuning blijft aansluiten bij hun rol en behoeften, evalueren we de komende periode de huidige uitgangspunten voor ondersteuning. Op basis hiervan onderzoeken we hoe we de netwerken nog beter kunnen faciliteren.

Iedereen krijgt de kans om mee te doen

We willen een gemeente zijn die toegankelijk en begrijpelijk is voor iedereen. Daarom zorgen we voor duidelijke communicatie en laagdrempelige dienstverlening. Inwoners die moeite hebben met digitale zaken kunnen ondersteuning aanvragen, onder andere bij de bibliotheek.
Ook zorgen we voor toegankelijke dienstverlening en goede ondersteuning voor inwoners die daarbij hulp nodig hebben. Voor inwoners die moeite hebben om mee te doen, maken we beter zichtbaar welke ondersteuning, activiteiten en voorzieningen beschikbaar zijn.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Opstellen van een bestedingsplan voor de middelen uit het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)	Q1 2027	Ja	In begroting
Toewerken naar stevige lokale teams/netwerken	Q4 2027 Oplevering plan	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Inrichten van een centraal aanspreekpunt voor vrijwilligersorganisaties	Q2 2027	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Inbedden van structurele aandacht voor digitale toegankelijkheid in onze communicatie en dienstverlening voor en aan onze inwoners	Doorlopend	Nee	In begroting
Inzicht verkrijgen in en waar nodig passend maken van het preventief aanbod voor jeugd	Q3 2027	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt indien nodig
Opleveren van een integraal onderwijs-kansenbeleid in samenwerking met scholen en partners	Q2 2027	Ja	In begroting
Faciliteren van ontmoeting en ontmoetingsplekken door kernnetwerken sociaal domein en dorpsraden te ondersteunen en te versterken	Doorlopend Evaluatie Q3 2027	Ja	In begroting
Realiseren van de asieltaakstelling	2027-2029	Ja	In begroting
Uitvoeren van de lokale inclusieagenda 2027-2028	2027-2028	Ja	Niet in begroting, € 5.000 werkbudget
Mede uitvoeren van het Regioplan ‘Meedoen begint bij basisvaardigheden’ Noordoost-Brabant 2026-2030	2027-2030	Ja	In begroting
Stimuleren van voorzorgcirkels (burencirkels)	Doorlopend	Ja	In begroting
Uitbreiden van de beschikbare ondersteuning voor mantelzorgers en deze ondersteuning actief onder de aandacht blijven brengen	Doorlopend	Ja	In begroting
Uitvoeren van het project Grip op het Sociaal Domein om meer inzicht en sturing te krijgen op de stijgende kosten binnen het sociaal domein	Opdracht Q4 2026 Uitvoering 2027-2028	Ja	In begroting
Opstellen van een nieuwe meerjarig beleidsplan als vervolg op het Breed Maatschappelijk Beleid 2023-2028	Q4 2028	Ja	In begroting
Samenstellen van gezamenlijke werkteams van IBN en de gemeente	Q1 2027 besluit Uitvoering doorlopend	Ja	In begroting
Invulling geven aan een nieuwe inkoopprocedure voor het product hulp bij het huishouden, binnen de regionale samenwerking Wmo	Aanbesteding 2027 Uitvoering 2028-2030	Ja	In begroting Openeinde-regeling

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Invulling geven aan een nieuwe herziene inkoop van specialistische jeugdhulp, binnen de regionale samenwerking Jeugd	2026-2030	Ja	In begroting Openeinde-regeling
Uitvoeren van het Regio Deal-project Leefbare Dorpen in Loosbroek	2026-2030	Ja	In begroting

WONEN EN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

2

Bernheze is een aantrekkelijke gemeente om te wonen en dat willen we zo houden, ook nu de vraag naar woningen blijft groeien. Daarom kiezen we voor een beheerste groei van onze gemeente, met behoud van de eigenheid, leefbaarheid en kwaliteit van onze dorpen. Dat vraagt om duidelijke keuzes over waar en hoe we bouwen en welke ontwikkelingen daarbij passen.

We proberen hierin minimaal hetzelfde tempo vast te houden als de afgelopen jaren, waarbij we afhankelijk zijn van netcongestie, infrastructurele en milieuvraagstukken en mogelijke bezwaarprocedures. We kijken nadrukkelijk naar uitbreidingslocaties en gaan zorgvuldig om met inbreiding. We zorgen voor een goede balans tussen wonen, groen, voorzieningen en leefbaarheid. Daarbij kijken we niet alleen naar vandaag, maar ook naar de toekomst. In 2030 hebben we 900 tot 1.200 woningen vergund. Daarbij willen we in 2030 30% biobased bouwmateriaal bij 30% van de nieuwe woningen realiseren.

Voldoende woningen voor iedereen

Er is behoefte aan meer woningen voor starters, gezinnen en senioren. Daarom blijven we bouwen aan een gevarieerd woningaanbod. We willen dat inwoners een woning kunnen vinden die past bij hun levensfase en financiële mogelijkheden.
We blijven ons inzetten voor betaalbare woningen en voorrang voor inwoners waar de wet dat toestaat. Ook stimuleren we de bouw van woningen die bijdragen aan doorstroming, zoals levensloopbestendige woningen voor senioren. Daardoor komen er ook meer woningen beschikbaar voor jonge gezinnen en starters. We staan open voor extra woningbouw in onze gemeente, met name in Heesch vanwege de strategische ligging van mobiliteitslijnen.
We ontwikkelen passende (zorg)woningen voor inwoners die ondersteuning nodig hebben. Daarbij kijken we met name naar locatie aan de rand van dorpscentra. Op deze manier kunnen bewoners midden in onze samenleving blijven meedoen.

Groeien met aansluiting bij het dorpse karakter

Bernheze wil groeien, maar niet ten koste van wat onze dorpen bijzonder maakt. Bij nieuwe woningbouw kijken we naar de behoefte van ieder dorp. Wat nodig is in Heesch, hoeft niet hetzelfde te zijn als in Loosbroek of Vorstenbosch. Zo sluiten we beter aan bij de lokale woonvraag en sluiten we aan bij de eigen identiteit van onze dorpen. Daarom maken we bewuste keuzes over hoe en waar we bouwen. We kijken daarbij niet alleen naar woningen, maar ook naar scholen, zorg, wegen, mobiliteitsoplossingen, energie, water(berging) en groen. Nieuwe ontwikkelingen moeten passen bij de schaal en het karakter van het dorp. Zo zorgen we ervoor dat inwoners zich thuis blijven voelen en dat de leefbaarheid behouden blijft. We ontwikkelen een visie op de betekenis van deze groei voor het voorzieningenniveau, werkgelegenheid en mobiliteit.

Actief grondbeleid

Om onze ambities op het gebied van woningbouw, voorzieningen, vergroening en waterberging waar te maken, zetten we waar nodig actief grondbeleid in. We bekijken zorgvuldig of strategische grondaankopen kunnen bijdragen aan toekomstige ontwikkelingen. Daarbij maken we steeds een afweging tussen maatschappelijke meerwaarde, financiële risico’s en de belangen van inwoners. Gronden en gebouwen zonder strategische waarde verkopen we aan de pachter of een andere geïnteresseerde partij.

Inbreiding en uitbreiding

We kijken eerst naar mogelijkheden binnen de bestaande dorpen. Verouderde of leegstaande

locaties kunnen vaak een nieuwe bestemming krijgen. Daarmee benutten we de beschikbare ruimte slim en verbeteren we tegelijkertijd de kwaliteit van de omgeving.
Tegelijkertijd erkennen we dat herontwikkeling alleen niet voldoende zal zijn om aan de woningvraag te voldoen. Daarom houden we ook ruimte voor uitbreidingslocaties wanneer dat nodig is. Bij iedere ontwikkeling maken we een zorgvuldige afweging tussen duurzame woningbouw, groen, landschap, leefbaarheid en gezondheid. In specifieke herontwikkelingsprojecten kan financiële afkoop van de groennorm noodzakelijk zijn om plannen mogelijk te maken. Dit betreft maatwerk en wordt alleen toegepast wanneer projecten anders vastlopen.
Daarnaast staan we open voor innovatieve bouwmethoden die kunnen helpen om sneller en betaalbaarder woningen te realiseren, zolang deze passen bij de kwaliteit die we voor onze dorpen belangrijk vinden.

Sociale woningbouw die past bij de behoefte

Binnen Bernheze blijven we gemiddeld uitgaan van 30% sociale huurwoningen in nieuwe bouwprojecten. In Loosbroek en Vorstenbosch hanteren we een lager percentage, dat we compenseren in projecten in de grotere dorpen. Wanneer sociale woningbouw op een bepaalde locatie daardoor niet passend of haalbaar is, kan maatwerk worden toegepast, bijvoorbeeld door een storting in het vereveningsfonds. Zo zorgen we ervoor dat sociale woningen alsnog ergens anders binnen de gemeente worden gerealiseerd.

Ruimte voor verschillende woonvormen

Mensen wonen en leven op verschillende manieren. Daarom blijven we ruimte bieden voor mantelzorgwoningen en woningsplitsing binnen de bestaande regels. Daarmee maken we het makkelijker om voor elkaar te zorgen en langer zelfstandig te blijven wonen.
Ook denken we mee over andere woonvormen die aansluiten bij de veranderende behoeften van inwoners. Bijvoorbeeld voor ouderen, inwoners met een zorgvraag of mensen die graag meer samen willen wonen met het voordeel van aanwezige gedeelde zorg. De Woonzorgvisie is vastgesteld en hieraan geven we de komende periode uitvoering. Te denken valt aan projecten met generatiehofjes en geclusterde woonvormen, maar ook aan projecten met tiny houses.
We vinden het belangrijk dat internationale werknemers kunnen wonen in goede en veilige huisvesting. Daarom evalueren we het bestaande beleid op dit gebied en passen we dit waar nodig aan op basis van actuele ontwikkelingen. Daarbij hebben we aandacht voor kwaliteit van huisvesting, toezicht, spreiding en een goede balans met de leefomgeving.

Omgevingsdialoog bij ruimtelijke ontwikkelingen

Nieuwe bouwplannen hebben invloed op de omgeving. Bij ruimtelijke ontwikkelingen gaan we vroegtijdig in gesprek met omwonenden en belanghebbenden. Daarbij sluiten we aan bij het gemeentelijke participatiebeleid en stellen we vooraf duidelijke kaders over de participatie.

Een sterk en vitaal buitengebied

Het buitengebied is een belangrijk onderdeel van Bernheze. Het biedt ruimte aan landbouw, natuur, erfgoed en ondernemerschap en heeft grote potentie voor recreatie en toerisme. Daarom kiezen we voor een aanpak waarbij ontwikkelingen mogelijk zijn, maar waarbij ook rekening wordt gehouden met de omgeving. We hanteren daarbij het uitgangspunt ‘ja, mits’. Dat betekent dat we initiatieven positief benaderen en samen kijken hoe plannen mogelijk gemaakt kunnen worden. De bijdrage van plannen aan de doelen uit de Omgevingsvisie staat daarbij centraal.

We blijven ons inzetten voor een gezonde, diervriendelijke en innovatieve voedselproductie in onze gemeente. Daarnaast blijven we werken aan het toekomstperspectief voor agrarische ondernemers die doorgaan met hun bedrijf, met name in het ‘agrarisch hart’. Op de daarvoor geschikte locaties in het agrarisch hart creëren we meer planologische

mogelijkheden voor voedselproducenten. Hierbij houden we aandacht voor het landschap en de principes van water- en bodemsturend. Stoppende agrarische ondernemers in het agrarisch hart stimuleren we hun bedrijfslocatie beschikbaar te stellen voor ondernemers die hun bedrijf elders in de regio moeten verplaatsen. Hiervoor werken we in regionaal verband samen via Novex De Peel.

Maar, ook agrarische ondernemers die willen stoppen met hun bedrijf verdienen perspectief. Met name rondom de dorpskernen kunnen zich situaties voordoen waar meerdere doelen bereikt kunnen worden als bedrijven stoppen. We ondersteunen agrarische ondernemers buiten het agrarisch hart die hun bedrijfsvoering willen verbreden, wijzigen of staken. We stimuleren bedrijfsactiviteiten die leiden tot meer bedrijvigheid, werkgelegenheid en toerisme. Statische opslag heeft als functie in het buitengebied niet onze voorkeur. We evalueren het bestaande kansenbeleid voor het buitengebied. Daarbij onderzoeken we waar behoefte aan is en hoe het beleid beter kan aansluiten op de praktijk.
Voor de landbouw gaan we landelijke en provinciale regelgeving lokaal niet strenger maken. Zo bieden we duidelijkheid aan ondernemers en inwoners. Wel stimuleren we initiatieven die bijdragen aan het verminderen van emissies, zoals resten van chemische gewasbeschermingsmiddelen en het toepassen van duurzame alternatieven. We gaan op zoek naar subsidies om innovatie te stimuleren.
We willen voorkomen dat onze gemeente intensieve teelten van ondernemers van buiten de gemeente aantrekt waarbij het grondgebruik verder wordt geïntensiveerd, onder andere door teelten die geen relatie meer hebben met de ondergrond. Verrommeling van het buitengebied moet worden voorkomen.
Het bijzondere landschappelijke karakter van onze gemeente willen we behouden en waar mogelijk versterken.

Zorg voor monumenten en erfgoed

Bernheze heeft een rijke cultuurhistorie die zichtbaar is in monumenten, historische gebouwen, landschap en andere erfgoedlocaties. Ook ondergronds, in archeologisch waardevolle gebieden. Erfgoed en archeologie worden uitgewerkt in het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren. We willen deze waardevolle plekken goed beheren en behouden voor toekomstige generaties. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor onze kenmerkende langgevelboerderijen. We denken na over hoe we hier een passende invulling aan kunnen geven in de toekomst, waarbij familiewonen een optie is. We voldoen aan regelgeving op het gebied van cultuurhistorie, monumenten en archeologie.
We zetten ons ook in voor het behoud en de versterking van het immaterieel erfgoed van Bernheze, zoals tradities, gebruiken, verhalen en ambachten. Ook leggen we de focus op het sterker positioneren van recreatie en toerisme, waarmee we ons erfgoed verbinden. Dit doen we door het ondersteunen van lokale erfgoedinitiatieven. Zo blijft de geschiedenis van Bernheze zichtbaar en beleefbaar.
De begraafplaats Parkstraat in Nistelrode is gesloten en zal vanaf 2032 een andere bestemming krijgen. Om tijdig een toekomstperspectief op het vervolg te hebben wordt een gebiedsaanpak opgesteld.

Klaar voor de toekomst

Bij nieuwe ontwikkelingen houden we rekening met thema’s zoals klimaatverandering, energievoorziening, netcongestie en stikstof. Daarbij hanteren we het in de Omgevingsvisie vastgestelde principe van water- en bodemsturend. Niet alles ligt binnen de invloed van de gemeente, maar we nemen deze onderwerpen wel mee in onze keuzes en werken hiervoor samen met andere partijen. Keuzes voor klimaatadaptatie en gezonde leefomgeving zijn onderdeel van het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren.
We bestrijden daar waar mogelijk invasieve exoten om te voorkomen dat er grote schade wordt toegebracht aan onze infrastructuur en gebouwen.

Samen bouwen aan Bernheze

De komende jaren werken we verder aan (de bouw van) voldoende woningen, leefbare dorpen en een aantrekkelijke leefomgeving. We bouwen waar het nodig is, behouden wat waardevol is en maken keuzes die passen bij de identiteit van Bernheze. Hiervoor stellen we een strategische ontwikkelvisie op, zodat duidelijk wordt waar de balans ligt tussen ambitie en uitvoerbaarheid, tussen ontwikkelen en behouden en tussen ruimte geven en het stellen van duidelijke grenzen. Op dit moment stellen we een Ontwikkelkaart op, als één van de bouwstenen van de strategische ontwikkelvisie. Deze visie gaat verder dan alleen het aantal woningen of inwoners. We betrekken hierbij nadrukkelijk andere ontwikkelingen zoals leefbaarheid, voorzieningen, zorg, onderwijs, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, duurzaamheid en de gevolgen van netcongestie. Zo zorgen we ervoor dat onze gemeente ook in de toekomst een prettige plek blijft om te wonen, te werken en te leven.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Uitvoering geven aan het Omgevingsprogramma Volkshuisvesting	2026-2030	Ja	In begroting
Verlenen van vergunningen voor ongeveer 900 woningen	2026-2030	Ja	In begroting
Opstellen van beleid voor de huisvesting van internationale werknemers	Q4 2026	Ja	In begroting
Evalueren van de Beleidsnota buitenkansen	Q4 2026	Ja	In begroting
Opstellen van het Omgevingsprogramma Vitale landbouw en buitengebied, inclusief beleid voor grondgebruik	Q1 2027	Ja	In begroting
Versterken van de ja, mits-houding van de organisatie t.a.v. ruimtelijke initiatieven	2027	Ja	In begroting
Versterken van de groenblauwe dooradering van het buitengebied	2026-2030	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Opstellen van de Ontwikkelkaart Bernheze	2027	Ja	In begroting
Opstellen van een toekomstperspectief Begraafplaats Parkstraat	2028	Ja	Niet in begroting, € 50.000 incidenteel
Reconstrueren (herinrichten) en opwaarderen van het fietspad aan de Waardsestraat in Nistelrode	2028	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt € 350.000
Herinrichten van de omliggende wegenstructuur van BP Dinthers Erf	2027-2030	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt 2027 € 73.790 2028 € 73.970 2029 € 161.407 2030 € 673.027
Opstellen van het Omgevingsprogramma Groene gezonde structuren	2027	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Versterken van de positie van erfgoed, cultuurhistorie en recreatie en toerisme	2027	Nee	Niet in begroting, € 61.140 structureel
Actualiseren van de Nota grondbeleid	2027	Ja	In begroting
Borgen interne juridische kennis	2027	Nee	Niet in begroting, € 78.417
Opheffen van ongeregistreerd grondgebruik in het buitengebied	2027-2028	Nee	Niet in begroting, grondverkoop dekt kosten
Aanpassen van het Omgevingsplan van rechtswege naar een Omgevingsplan nieuwe stijl	2027-2031	Ja	In begroting

VEILIGHEID EN WEERBAARHEID

3

Iedereen wil prettig en veilig wonen, werken en leven. Daarom werken we aan een gemeente waarin inwoners zich veilig voelen, voorbereid zijn op risico's en kunnen rekenen op een betrouwbare overheid.

Veiligheid gaat daarbij niet alleen over handhaving en criminaliteit, maar ook over preventie, gezondheid, digitale veiligheid en het vermogen van inwoners en organisaties om voor elkaar klaar te staan.
Voor alle inwoners zetten we in op preventieve voorlichting over bijvoorbeeld veiligheid, alcohol- en drugsgebruik, vapen en digitale weerbaarheid.

Een veilige gemeente voor iedereen

We zetten het bestaande veiligheidsbeleid voort en blijven aandacht houden voor veiligheid, crisisbeheersing en de voorbereiding op noodsituaties. We volgen (regionale en landelijke) ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op onze gemeente en zorgen dat we hier zo goed mogelijk op voorbereid zijn.
Daarbij werken we stap voor stap aan het versterken van de weerbaarheid van onze gemeente.
Bij crisisbeheersing en noodsituaties besteden we aandacht aan de rol van noodsteunpunten. Samen met partners en onze inwoners zorgen we ervoor dat de inwoners weten waar zij terecht kunnen wanneer reguliere voorzieningen uitvallen.
Veiligheid raakt veel onderwerpen en vraagt daarom om samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen, organisaties en inwoners.

Weerbare jongeren

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we in op voorlichting en vroegsignalering. Samen met scholen, jongerenwerk, ouders en andere partners besteden we aandacht aan onderwerpen zoals drugs, alcohol, roken, vapen, de risico's van de online wereld, criminaliteit en ondermijning.
We willen jongeren helpen om sterker en zelfverzekerder in het leven te staan. Door hun weerbaarheid te vergroten, kunnen zij beter omgaan met de uitdagingen die zij tegenkomen, zowel online als offline.

Samen verantwoordelijk

Een veilige samenleving maken we samen. We stimuleren inwoners om naar elkaar om te kijken, alert te zijn op problemen in hun omgeving en verantwoordelijkheid te nemen voor hun buurt of dorp. Tegelijkertijd blijft de gemeente haar eigen verantwoordelijkheid nemen en ondersteunen we inwoners die hulp nodig hebben.
Samenredzaamheid betekent voor ons dat inwoners, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente samen bijdragen aan een sterke en veilige gemeenschap. Iedereen heeft daarin een rol en kan vanuit eigen talenten iets betekenen voor de samenleving.

Aanpak van criminaliteit en ondermijning

Criminaliteit wordt steeds complexer en speelt zich niet alleen meer af op straat of in gebouwen. Ook online komen inwoners steeds vaker in aanraking met fraude, oplichting en andere vormen van criminaliteit. Daarom blijven we inzetten op een brede aanpak van ondermijning en criminaliteit.
We werken hierbij samen met inwoners, ondernemers, scholen, politie en andere partners. Naast handhaving investeren we in preventie, voorlichting en bewustwording. Door signalen vroeg te herkennen en bespreekbaar te maken, kunnen we problemen sneller aanpakken.

Digitale veiligheid

De digitale wereld biedt veel kansen, maar brengt ook risico's met zich mee. Daarom blijven we investeren in de digitale veiligheid van de gemeentelijke organisatie en in de bescherming van persoonsgegevens. We gaan zorgvuldig om met onze gegevens en blijven werken aan een veilige digitale werkomgeving. We benutten de voordelen van werken met data en AI en gaan verantwoordelijk om met de nieuwe kansen die deze technieken bieden. Ook inwoners willen we beter informeren over digitale risico's, zoals online fraude, phishing, identiteitsfraude en de gevolgen van nieuwe technologieën. Digitale weerbaarheid wordt steeds belangrijker voor jong en oud.

Zichtbare en toekomstbestendige handhaving in Bernheze

Wij zorgen voor een zichtbare, bereikbare en toekomstbestendige inzet van toezicht en handhaving in Bernheze. Door de aanwezigheid van onze BOA's in de dorpen, het buitengebied en op momenten waarop de druk het grootst is te versterken, kunnen we beter inspelen op een toenemende en complexere veiligheidsopgave. Hiermee vergroten we de continuïteit van de dienstverlening.
Ook versterken we de samenwerking tussen zorg en veiligheid, zodat signalen van inwoners die extra ondersteuning nodig hebben vroegtijdig worden herkend en passende hulp kan worden ingeschakeld. Daarnaast verbeteren we onze informatiepositie door signalen uit de openbare ruimte beter te benutten en te delen met relevante partners. Zo dragen we bij aan veilige dorpen, een leefbare openbare ruimte en een gemeente waarin inwoners zich prettig en veilig voelen.

Een betrouwbare overheid

Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig, transparant en integer handelt. Daarom blijven we investeren in goed bestuur, informatieveiligheid en een open organisatiecultuur. We zorgen voor duidelijke afspraken, zorgvuldig omgaan met informatie en aandacht voor integriteit. Zo bouwen we verder aan een gemeente die betrouwbaar, professioneel en weerbaar is.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Uitvoeren van het programmaplan Weerbare Samenleving	2027	Ja	In begroting
Borgen van het programma Weerbare Samenleving	2028	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Inrichten van noodsteunpunten	Tot Q2 2027 pilot noodsteun-punten Q1 2027 – Q4 2028 per dorp inrichten en borgen noodsteun-punten	Ja Nee	In begroting Niet in begroting, voorstel volgt
Professionaliseren van de interne crisisorganisatie	Q1 2027 – Q2 2028	Nee	Niet in begroting, € 30.000
Inzicht verkrijgen in het middelengebruik onder jongeren, zoals alcohol, drugs, roken en vapen en waar nodig inzet bepalen met o.a. de GGD	2027-2030	Ja	In begroting
Inzicht verkrijgen in de leefwereld van jongeren door meer digitaal zichtbaar te zijn en jongeren vroegtijdig in beeld te krijgen voordat ze de criminaliteit in gaan	2027-2030	Ja	In begroting
Verbinden van team Zorgzame gemeente en team Veiligheid	2027-2030	Ja	In begroting
Opstellen van het Uitvoeringsplan Ondermijning 2027-2028: Opstellen van het basisteam uitvoeringsplan ondermijning en integreren in het Uitvoeringsplan Integrale Veiligheid Uitvoeren van het uitvoeringsplan ondermijning	 Q1 2027 2027-2028	 Ja Ja	 In begroting In begroting
Werken aan het vergroten van de digitale weerbaarheid van inwoners, ondernemers en medewerkers	2027-2030	Ja	In begroting
Vergroten van de zichtbaarheid, bereikbaarheid en toekomstbestendigheid van toezicht en handhaving	2027	Nee	Niet in begroting, € 250.958 structureel
Uitvoeren van het Programma Kwaliteit Informatievoorziening Bernheze	2027-2030	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Voldoen aan de Cyberbeveiligingswet (CBS)	2027-2028	Ja	In begroting

VERKEER EN MOBILITEIT

4

Een groeiend Bernheze vraagt om duidelijke keuzes in mobiliteit en openbare ruimte. Daarom zorgen we ervoor dat onze gemeente bereikbaar en verkeersveilig blijft, met aandacht voor zowel inwoners als bezoekers. Goede bereikbaarheid is daarbij niet alleen van belang voor verplaatsingen, maar ook voor de bereikbaarheid van voorzieningen. De beschikbare ruimte is beperkt, waardoor niet alles overal kan. We maken daarom bewuste afwegingen tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid, en bieden ruimte aan voetgangers, fietsers, openbaar vervoer en auto. Zo houden we onze dorpen toegankelijk, leefbaar en toekomstbestendig en zorgen we ervoor dat voorzieningen bereikbaar blijven.

Verkeersveiligheid heeft daarbij extra onze aandacht. Daarom werken wij aan een verkeerssysteem dat past bij een groeiend Bernheze en bij de behoeften van onze inwoners.

Veilig fietsen in en tussen de dorpen

Fietsen moet veilig, comfortabel en aantrekkelijk zijn. Daarom richten wij ons op het verbeteren van fietsverbindingen binnen en tussen de dorpen. Vooral routes die veel worden gebruikt door schoolgaande jeugd en woon-werkverkeer krijgen daarbij aandacht, maar ook recreatieve fietsroutes die een duidelijke relatie hebben met recreatie en toerisme.
Wij verbeteren waar mogelijk de kwaliteit van fietspaden en onderzoeken op welke locaties extra verlichting kan bijdragen aan een veiligere fietsroute, bijvoorbeeld op trajecten tussen Vorstenbosch en Nistelrode en tussen Loosbroek en Heeswijk-Dinther. Ook kijken we naar plekken waar inwoners zich onveilig voelen of waar veel verschillende verkeersdeelnemers gebruikmaken van dezelfde weg.

Vrijliggende fietspaden zijn niet overal mogelijk. Daarom kiezen wij voor maatregelen die binnen de beschikbare ruimte en middelen de grootste bijdrage leveren aan de veiligheid van fietsers. Daarbij maken wij steeds een zorgvuldige afweging tussen kosten, ruimte en het verwachte effect.

Meer aandacht voor verkeersveiligheid

Veilige wegen en veilige verkeerssituaties vragen niet alleen om goede inrichting van de openbare ruimte, maar ook om verantwoordelijk gedrag van verkeersdeelnemers. Daarom zetten wij in op maatregelen die bijdragen aan bewust en veilig verkeersgedrag.
We besteden extra aandacht aan verkeerssituaties rondom scholen, drukke fietsroutes en locaties waar inwoners verkeersonveiligheid ervaren. Bij herinrichtingen en onderhoud bekijken we steeds hoe de verkeersveiligheid verder kan worden verbeterd, binnen de daarvoor beschikbare middelen. Als we een locatie aanpakken met impact voor omwonenden, betrekken we hen daarbij vroegtijdig in een participatietraject.
Belangrijke verkeersmaatregelen evalueren we op hun bijdrage aan de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. Zo kunnen we waar nodig bijsturen en blijven werken aan een veilige verkeersomgeving.

Verkeersknelpunten aanpakken

In verschillende dorpen ervaren inwoners verkeersdrukte, overlast of onveilige verkeerssituaties. Wij brengen deze knelpunten in beeld en werken aan praktische en haalbare oplossingen. Daarbij kijken we altijd naar de samenhang tussen verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.

Voor Nistelrode blijven integrale verkeersoplossingen een belangrijk aandachtspunt. De tracéverkenning is de

eerste stap naar een integrale oplossing. Ook geven wij prioriteit aan de verdere ontwikkeling van de randweg Heeswijk-Dinther, omdat deze bijdraagt aan een betere verkeersafwikkeling en een prettigere leefomgeving. Voor Heesch gaan we aan de slag met het aanpassen van de rotonde 't Kruispunt en de Kruishoekstraat.
We richten ons op de langetermijnoplossing, maar soms zijn korte- en middellangetermijn oplossingen (tijdelijk) noodzakelijk om de groei en verkeersafwikkeling in goede banen te leiden. Het gezamenlijk dragen van de (over)last, op korte- en middellangetermijn, is hierbij noodzakelijk.
Om de veiligheid en leefbaarheid in woongebieden verbeteren onderzoeken we waar zwaar verkeer beter kan worden geleid of beperkt. Daarbij houden we rekening met de bereikbaarheid van bedrijven en voorzieningen.

Mobiliteit meenemen bij nieuwe ontwikkelingen

Bernheze groeit. Daarom zorgen we ervoor dat verkeer en mobiliteit vanaf het begin onderdeel zijn van nieuwe woningbouw- en ontwikkelingsplannen.
Bij nieuwe ontwikkelingen kijken we naar de gevolgen voor wegen, fietsroutes, verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Door hierover vroegtijdig na te denken, voorkomen we nieuwe verkeersproblemen en zorgen we voor een goede balans tussen groei, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Een toegankelijke openbare ruimte

Iedereen moet zich zo zelfstandig mogelijk kunnen verplaatsen. Daarom besteden we aandacht aan de toegankelijkheid van trottoirs, wandelpaden en oversteekplaatsen.
Bij onderhoud en herinrichting houden we rekening met ouderen, mensen met een beperking en inwoners die gebruikmaken van hulpmiddelen zoals een rollator of rolstoel. We zorgen ervoor dat wegen en bermen in het buitengebied blijven voldoen aan de vastgestelde kwaliteitsnormen voor veiligheid en bereikbaarheid. Zo werken we aan een openbare ruimte die voor iedereen goed bruikbaar is.

Bereikbaar voor iedereen

Wij vinden het belangrijk dat alle dorpen goed bereikbaar blijven. Daarom ondersteunen we bestaande en alternatieve vervoersmogelijkheden, vooral voor inwoners die minder gebruik kunnen maken van een auto. Hoewel wij geen directe invloed hebben op busverbindingen, stimuleren wij het gebruik van beschikbare alternatieven en werken wij samen met lokale en regionale partners aan een goede bereikbaarheid van Bernheze.
Parkeren blijft in Bernheze gratis. Daarmee zorgen we ervoor dat voorzieningen, winkels en dorpscentra goed bereikbaar blijven voor inwoners en bezoekers.

Samen werken aan een veilig en bereikbaar Bernheze

We werken samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeenteraad aan een verkeerssysteem dat veilig, bereikbaar en toekomstbestendig is. Daarbij maken we realistische keuzes die passen bij de beschikbare ruimte en middelen. We onderzoeken actief welke mogelijkheden er zijn om aan te haken op regionale snelbusverbindingen rondom onze gemeente. Zo zorgen we ervoor dat Bernheze prettig blijft om in te wonen, te werken en te bezoeken.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Uitvoeren van het uitvoeringsplan Mobiliteit	2026-2030	Ja	Niet in begroting, (incidenteel) 2027 € 190.000 2028 € 190.000 2029 € 190.000 2030 € 190.000
Opstellen van de tracéverkenning rondweg Nistelrode	2027-2028	Ja	In begroting
Veiliger maken van onze (recreatieve) fiets- en wandelroutes	2028	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Planmatig vervangen van en groot onderhoud doen aan civiele kunstwerken (bruggen en tunnels)	2027-2029	Ja	Niet in begroting, (incidenteel) 2027 € 32.000 2028 € 12.500 2029 € 40.000 2030 € 52.000
Aanleggen van de randweg Heeswijk-Dinther	2028-2030 Realisatie 2030	Ja	Niet in begroting, € 7.593.000 investering, afschrijving vanaf 2031

5

ECONOMIE, WERK EN VOORZIENINGEN

Leefbare dorpen vragen om een sterke economie, voldoende werkgelegenheid en voorzieningen die dichtbij en toegankelijk zijn. Daarom creëren we ruimte voor ondernemerschap en economische ontwikkeling, met oog voor de kwaliteit van onze leefomgeving. We maken daarbij bewuste keuzes die bijdragen aan vitale dorpen, waar inwoners kunnen werken, voorzieningen kunnen gebruiken en ondernemers kunnen ondernemen. Samen met ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners bouwen we voort op de kracht en identiteit van onze dorpen.

We ondersteunen en stimuleren (collectieve) vernieuwende initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendig, innovatief en veerkrachtig ondernemersklimaat binnen onze gemeente. De circulaire economie biedt kansen om economische groei en duurzaamheid met elkaar te verbinden en vormt hiervan een integraal onderdeel.

Ruimte voor ondernemers

Ondernemers zijn belangrijk voor Bernheze. Zij zorgen voor werkgelegenheid, dragen bij aan verenigingen en activiteiten en houden onze dorpen levendig. Daarom stellen we samen met ondernemers nieuw economisch beleid op. Voortzetting en versterking van de uitvoering van het al ingezette beleid, samen met betere dienstverlening, hebben daarbij expliciet onze aandacht.
We willen een gemeente zijn waar ondernemers zich welkom voelen. Daarom zorgen we voor goede dienstverlening, denken we mee over kansen en houden we oog voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Daarbij vergelijken we onze lasten voor ondernemers met die van gemeenten in de regio. Voor bedrijven wordt de lokale lastendruk meer genivelleerd, zodat deze beter aansluit bij het regionale niveau.
Voor ondernemers en agrariërs hanteren we een ‘ja, mits’-houding. We kijken eerst naar wat wél mogelijk is en voegen waar mogelijk geen extra lokale regels toe bovenop landelijke wet- en regelgeving. Daarbij staan we open voor nieuwe ondernemersinitiatieven, zoals de oprichting van een Bedrijven Investeringszone (BIZ). Ook agrarische ondernemers krijgen ruimte om zich te ontwikkelen en te ondernemen.

Ruimte voor bedrijven

Om onze economie sterk te houden, is voldoende ruimte nodig om te ondernemen. Daarom geven we bij de gronduitgifte voor bedrijventerreinen, bijvoorbeeld bij Heesch-West en ’t Retsel, voorrang aan bedrijven die op hun huidige locatie niet meer passen of voor knelpunten zorgen in een woonomgeving. Zo verbeteren we zowel de leefbaarheid als de mogelijkheden voor ondernemers.
Bij nieuwe ontwikkelingen zoeken we steeds naar een goede balans tussen wonen, ondernemen, natuur en leefomgeving.

Recreatie en toerisme

Wij willen Bernheze stevig positioneren als aantrekkelijke toeristische bestemming. Daarmee versterken we de toeristische sector als pijler van onze lokale economie. Recreatie en toerisme zijn onderdelen die ook in het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren opgenomen worden. We bouwen voort op bestaande ontwikkelingen, zoals de Wildhorst, stedelijk landschapspark de Hooge Vorssel en de landerijen bij de Abdij van Berne. Bij de Wildhorst streven we naar een volwaardig vakantiepark waarbij geen plek is voor permanente bewoning.

Ook zetten we stevig in op de promotie van Bernheze als aantrekkelijke bestemming voor recreatie en toerisme. Daarbij werken we samen met ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners. Samen met ondernemers, inwoners en (belangen)verenigingen moet de gemeente een centraler platform gaan opzetten, waarmee

onze bezoekers èn inwoners met gemak een compleet en overzichtelijk geheel aan informatie zien. De verschillende vormen van recreatie, evenementen, dienstverlening (commercieel en (para-) commercieel) moeten aan elkaar gekoppeld worden en eenvoudig te vinden zijn.
Bij de ontwikkeling van recreatie en toerisme houden we rekening met de rust, natuur en kwaliteit van ons buitengebied. We zoeken steeds naar een goede balans tussen recreatie, ondernemen en het behoud van het (historisch) landschap. Agrotoerisme kan hierin een belangrijke rol spelen. Ook het buitengebied zorgt voor sterke toeristische aantrekking en moeten we sterker gaan positioneren. Zo blijft Bernheze een aantrekkelijke gemeente voor inwoners én bezoekers.

Kansen voor lokale ondernemers

Lokale ondernemers kennen onze dorpen en dragen bij aan de leefbaarheid van Bernheze. Daarom betrekken we bij gemeentelijke aanbestedingen en opdrachten waar mogelijk lokale bedrijven. We zorgen ervoor dat lokale ondernemers kunnen meedingen als de regels en de markt dit toelaten.
Daarnaast helpen we ondernemers met een sterk netwerk, kennis van subsidiemogelijkheden en regionale kansen. De bedrijfscontactfunctionaris speelt daarbij een belangrijke rol. Ook staan we open voor initiatieven die de samenwerking tussen, of de organisatiegraad van, ondernemers versterken. Daarbij stimuleren we vernieuwende initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendig, innovatief en veerkrachtig ondernemersklimaat.

Werk voor iedereen

Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen. Werk geeft inkomen, sociale contacten en de mogelijkheid om actief deel te nemen aan de samenleving. Daarom zetten we ons in om zoveel mogelijk inwoners aan passend werk te helpen.
Inwoners die moeite hebben om werk te vinden, bieden we extra ondersteuning. We werken daarbij samen met werkgevers, maatschappelijke organisaties en partners zoals IBN. We zetten in op coaching, maatwerk en vernieuwende oplossingen die mensen helpen om de stap naar werk te zetten.
We wachten niet af totdat mensen zich melden. We zoeken actief contact met inwoners die ondersteuning kunnen gebruiken, zodat ook zij de kans krijgen om mee te doen. Ons uitgangspunt is dat iedereen die kan werken de kans krijgt om mee te doen op de arbeidsmarkt.

Voorzieningen die passen bij onze dorpen

Voorzieningen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van onze dorpen. Daarbij beseffen we dat elk dorp anders is. Daarom streven we niet naar precies dezelfde voorzieningen in ieder dorp, maar naar een aanbod dat past bij de behoefte van inwoners en de grootte van het dorp.
Gemeenschapshuizen, verenigingen en multifunctionele accommodaties spelen hierin een belangrijke rol. Bij toekomstige ontwikkelingen sluiten we aan bij lopende plannen voor maatschappelijke voorzieningen en accommodaties.
Ook vinden we het belangrijk dat voorzieningen bereikbaar blijven voor inwoners met een kleine beurs, zodat iedereen kan blijven deelnemen aan het sociale en maatschappelijke leven in Bernheze.

Levendige dorpscentra

Een aantrekkelijk centrum draagt bij aan de leefbaarheid van onze dorpen. Daarom zetten we ons in voor sterke winkelgebieden en ruimte voor nieuwe initiatieven. Lokale winkels en andere voorzieningen zijn niet alleen belangrijk voor de economie, maar ook voor de ontmoeting tussen inwoners.
We stimuleren inwoners om lokaal te kopen en ondersteunen ondernemers met goede dienstverlening en een meedenkende houding. Hoewel de gemeente niet kan bepalen of winkels blijven bestaan, denken we actief mee over mogelijkheden om onze centra aantrekkelijk en levendig te houden, ook voor Loosbroek en Vorstenbosch. We gaan

terughoudend om met het herbestemmen van horeca, winkels en bedrijvigheid in de dorpen.

Circulaire economie

We ontwikkelen beleid om bij te dragen aan de transitie naar een circulaire economie. Een circulaire economie biedt kansen om grondstoffenkringlopen te sluiten, nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen, ketensamenwerking tussen bedrijven te versterken en innovatie en ondernemerschap te bevorderen.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Versterken van de organisatiegraad en vertegenwoordiging van en samenwerking met ondernemers, zoals de BIZ	2026-2030	Ja	In begroting
Oprichten van een ondernemersfonds dat bijdraagt aan een toekomstbestendig, innovatief en veerkrachtig ondernemersklimaat	2026-2028	Ja	In begroting
(her)Ontwikkelen van duurzame bedrijventerreinen Retsel, 't Runneke, Cereslaan-West en Heesch-West	2026-2030	Ja	In begroting
Versterken van de toeristische sector als pijler van onze lokale economie	2026-2030	Ja	In begroting
Verkrijgen van de UNESCO-status van Geopark Peelhorst en Maasvallei	2028	Ja	In begroting
Uitvoeren van het Regio Deal-project startup ecosysteem	2027	Ja	In begroting
Uitvoeren van het Regio Deal-project energiehub Heesch West	2027	Ja	In begroting
Herontwikkelen van de Wildhorst tot een toekomstbestendig recreatiepark	2026-2030	Ja	In begroting
Renoveren van de gebouwen aan De Misse 4 en 6, om gezamenlijke huisvesting te realiseren voor gemeente, Bibliotheek Heesch, SCC De Pas en De Eijnderic	2026-2027 voorbereiding 2028 tijdelijke huisvesting 2029 ingebruikname	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Uitvoeren van de Gebiedsvisie 'Buitengoed van Berne'	2027-2030	Ja	Niet in begroting, € 15.000 structureel

ONDERWIJS, SPORT, CULTUUR EN VERENIGINGEN

6

Onderwijs, sport, cultuur en verenigingen vormen de basis van onze sterke en leefbare dorpen. Ze dragen bij aan ontwikkeling, gezondheid, ontmoeting en de mogelijkheid om mee te doen. Daarom investeren we in voorzieningen die bijdragen aan een actieve en verbonden samenleving en geven we ruimte aan inwoners, verenigingen en organisaties om zelf initiatief te nemen. Daarbij maken we bewuste keuzes over wat nodig, haalbaar en toekomstbestendig is, zodat beschikbare middelen daar terechtkomen waar ze de meeste maatschappelijke waarde toevoegen.

Goed onderwijs voor ieder kind

Ieder kind verdient goed onderwijs in een veilige en passende omgeving. Daarom zorgen we voor schoolgebouwen die klaar zijn voor de toekomst en passen bij het aantal leerlingen in onze gemeente. In samenwerking met de schoolbesturen stellen we een Integraal Huisvestingsplan (IHP) op.
Bij verbouwing, renovatie of (ver)nieuwbouw kijken we zorgvuldig naar de mogelijkheden. Daarbij maken we altijd een financiële afweging. We doen wat moet en kijken daarnaast naar waar ruimte is voor extra zaken. We kiezen voor oplossingen die duurzaam zijn en aansluiten bij de behoefte van leerlingen, scholen en dorpen. Daarbij kijken we ook naar waar een gedeelde verantwoordelijkheid zit tussen schoolbesturen en de gemeente.
Scholen zijn belangrijk voor de leefbaarheid van onze dorpen. Daarom zetten we ons in om onderwijs ook in de kleinere dorpen dichtbij huis beschikbaar te houden.

Onderwijs en werk verbinden

We willen dat kinderen en jongeren goed voorbereid zijn op de toekomst. Daarom stimuleren we de samenwerking tussen scholen en ondernemers. Leerlingen maken zo kennis met verschillende beroepen en leren welke kansen er zijn in hun eigen regio.

Sport voor iedereen

Sport en bewegen zijn belangrijk voor een gezonde leefstijl en brengen mensen bij elkaar. Daarom zorgen we voor goede sportvoorzieningen en ondersteunen we sportverenigingen waar nodig.
In Heeswijk-Dinther werken we verder aan een toekomstbestendig sportpark. In Heesch ondersteunen we de ontwikkeling van meer samenwerking tussen verenigingen en daarmee de verdere verkenning van een omnisportpark. Daarbij sluiten we aan bij natuurlijke momenten waarop accommodaties vernieuwd moeten worden.
Ook bekijken we samen met verenigingen welke investeringen nodig zijn om sportvoorzieningen toekomstbestendig te houden. Daarbij wegen we steeds de maatschappelijke waarde en de financiële mogelijkheden af.

Sterke verenigingen

Verenigingen zijn van grote waarde voor onze dorpen. Ze zorgen voor ontmoeting, vrijwilligerswerk en saamhorigheid. Daarom zetten we in op sterke verenigingen die klaar zijn voor de toekomst.
Veel verenigingen hebben moeite om voldoende vrijwilligers te vinden. We onderzoeken hoe we verenigingen hierbij beter kunnen ondersteunen. Ook kijken we of het huidige subsidiebeleid nog goed aansluit bij de uitdagingen waar verenigingen voor staan en verminderen we waar mogelijk de regeldruk voor vrijwilligersorganisaties.
Daarnaast hebben we aandacht voor verenigingen die inkomsten verliezen doordat de opbrengsten van oud papier verdwijnen. We onderzoeken welke oplossingen mogelijk zijn.

Cultuur die verbindt

Cultuur maakt onze gemeente aantrekkelijk en brengt mensen samen. Daarom ondersteunen we culturele activiteiten, evenementen en initiatieven uit de samenleving. We helpen

organisatoren door duidelijk te zijn over regels en procedures en denken mee over wat mogelijk is. Daar waar de regeldruk verminderd of vereenvoudigd kan worden, doen we dat.
Culturele en museale activiteiten moeten we behouden en beter zichtbaar maken. Zo blijven ons erfgoed, onze historie en lokale tradities niet alleen leven voor inwoners, maar worden zij ook zichtbaar en beleefbaar voor bezoekers en toeristen.
Daarnaast vinden we het belangrijk dat kinderen en jongeren al op jonge leeftijd in aanraking komen met cultuur. Via de Bibliotheek Bernheze en Stichting Muzelinck bieden we mogelijkheden voor cultuureducatie, zoals leesbevordering en literaire educatie, muziekonderwijs, kunst- en cultuurprojecten en kennismaking met verschillende culturele disciplines. Hiermee stimuleren we talentontwikkeling, creativiteit en actieve deelname aan het culturele leven in onze gemeente.

Ruimte voor cultuur en evenementen

Ontmoetingsplekken zijn belangrijk voor een levendige gemeenschap. Daarom kijken we hoe bestaande gebouwen en voorzieningen beter kunnen worden gebruikt voor culturele activiteiten, verenigingen en evenementen.
Voor Heeswijk-Dinther onderzoeken we de mogelijkheden voor een podiumfunctie die gebruikt kan worden voor voorstellingen, optredens, bijeenkomsten en andere culturele activiteiten. Daarbij kijken we naar de behoefte en de mogelijkheden binnen bestaande accommodaties.

Meedoen moet voor iedereen mogelijk zijn

Iedereen moet kunnen deelnemen aan sport, cultuur en verenigingsactiviteiten. Daarom blijven we gebruikmaken van bestaande regelingen voor inwoners met een kleine beurs of een beperking. We zorgen er ook voor dat deze regelingen beter bekend worden, zodat meer inwoners er gebruik van kunnen maken. Dit doen we bijvoorbeeld door SjorsSportief te stimuleren. Bij nieuwe investeringen en herinrichtingen besteden we nadrukkelijk aandacht aan toegankelijkheid, zodat publieke voorzieningen voor iedereen bruikbaar zijn.
Met deze inzet zorgen we ervoor dat onderwijs, sport, cultuur en verenigingen ook in de toekomst bijdragen aan sterke dorpen, ontmoeting en een prettige leefomgeving voor alle inwoners van Bernheze.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Behouden en faciliteren van lokale vervoersinitiatieven die een bijdrage leveren aan sociale ontmoeting en leefbaarheid in de diverse dorpen	2027-2030	Ja	In begroting
Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor een podiumfunctie in Heeswijk-Dinther	2027	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Vaststellen van het meerjarig Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2027-2041	2027	Ja	In begroting
Uitwerken van de huisvestingsaanvraag van Samenwerkingsschool Eikenwijs Heesch	2027-2028	Ja	In begroting
Verkennen of het opstellen van een integraal huisvestigingplan Sport van toegevoegde waarde is voor de gemeente Bernheze	2027	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Vernieuwen van het lokale Sportakkoord als vervolg op het lokale Samenwerkingsakkoord sport en bewegen.	2027-2029	Ja	In begroting
Uitvoeren en tussentijds evalueren van de kunst- en cultuurnota Samenwerken vanuit de Kern	2027-2029	Ja	In begroting
Aanwijzen van gemeentelijke monumenten/objecten in de dorpen Heesch, Nistelrode en Vorstenbosch	2026-2027	Nee	Niet in begroting
Planologisch borgen van cultuurhistorisch waardevolle objecten	2030	Ja	In begroting
Samenstellen van een Canon Bernheze om de geschiedenis van Bernheze vorm te geven	2028	Ja	In begroting
Opstellen van een Algemene subsidieverordening	2027	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Evalueren van de huidige subsidieverstrekkingen, inclusief participatietraject met belanghebbenden	2029	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Aanleggen van een sportpark in Heeswijk-Dinther	2028-2030	Ja	Niet in begroting, afschrijving vanaf 2031

7

BESTUUR, FINANCIËN EN DEMOCRATIE

Betrouwbaar bestuur vraagt om heldere keuzes, gezonde financiën en een organisatie die levert wat zij belooft. Daarom gaan we zorgvuldig om met gemeenschapsgeld, betrekken we inwoners en de gemeenteraad bij belangrijke besluiten en maken we afwegingen die ook op de lange termijn houdbaar zijn. We blijven een zelfstandige gemeente die actief samenwerkt waar dat voordelen oplevert, maar altijd met oog voor de belangen van Bernheze. Zo bouwen we aan een sterke overheid die dichtbij inwoners staat en vertrouwen geeft in de toekomst.

Gezonde financiën

We zorgen voor een financieel gezonde gemeente. Dat betekent dat we niet meer uitgeven dan verantwoord is en dat we telkens kijken naar de gevolgen van besluiten voor de toekomst. Wel zijn we ons ervan bewust dat investeren in de kwaliteit van leven van onze inwoners en het in stand houden van de welstand geld kost.
We hebben in Bernheze relatief lage lasten voor onze inwoners, vergeleken met andere gemeenten. Tegelijkertijd hebben we grote ambities en plannen, waarbij gekeken moet worden wat financieel nodig is om deze grote projecten tot uitvoer te kunnen brengen. Als er geld nodig is voor nieuwe plannen of investeringen, kijken we eerst naar mogelijkheden kosten te besparen en subsidies of andere financiële bijdragen te benutten. Echter kan een verhoging van lokale lasten nodig zijn.
Ook houden we voldoende reserves aan om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. Zo blijft de gemeente ook in minder gunstige tijden financieel stabiel.

Investeren met verstand

De komende jaren staan er verschillende grote projecten op de planning. Denk aan investeringen in scholen, sportvoorzieningen, infrastructuur en gebiedsontwikkelingen. Deze investeringen zullen effect hebben op de lasten voor onze inwoners.
Bij iedere investering kijken we zorgvuldig naar de maatschappelijke meerwaarde, de kosten en de gevolgen voor de lange termijn. We willen en kunnen niet alles tegelijk doen, maar moeten keuzes maken die passen bij onze mogelijkheden en ambities.

Slim omgaan met geld in het sociaal domein

Een groot deel van ons budget gaat naar zorg, ondersteuning en bestaanszekerheid. De oplopende kosten zijn in de toekomst niet houdbaar. We blijven deze ondersteuning bieden, maar kijken ook hoe we zaken slimmer en efficiënter kunnen organiseren.
Ons doel is niet om te bezuinigen op inwoners die hulp nodig hebben, maar om ervoor te zorgen dat het beschikbare geld zo goed mogelijk wordt ingezet. We kijken daarom steeds naar wat werkt en waar samenwerking of verbetering mogelijk is.

Een bestuur dat zichtbaar en aanspreekbaar is

Wij vinden het belangrijk dat inwoners weten wie hun bestuurders zijn en hoe zij contact kunnen opnemen. Daarom blijft het college zichtbaar aanwezig in de dorpen en onderhouden we actief contact met inwoners, dorpsraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
Goede communicatie is daarbij een noodzakelijke voorwaarde om bestuurlijke ambities zichtbaar, uitlegbaar en uitvoerbaar te maken. We vinden het belangrijk om inwoners tijdig mee te nemen in ontwikkelingen, keuzes, dilemma's en resultaten. Door open, toegankelijk en begrijpelijk te communiceren, versterken we de betrokkenheid van inwoners en verkleinen we de afstand tussen overheid en samenleving.

Elk dorp heeft een vaste dorpswethouder. Zo is duidelijk wie het eerste aanspreekpunt is voor een dorp.
We willen ook zichtbaar zijn in de regio en voor Bernheze relevante posities bekleden.
Regionale samenwerking is nodig om lokale doelen te bereiken.

De gemeenteraad goed in positie

De gemeenteraad moet tijdig kunnen meedenken en sturen op belangrijke ontwikkelingen. Daarom betrekken we de raad vroeg bij nieuwe plannen en zorgen we voor duidelijke informatie over keuzes, gevolgen en alternatieven. De raad bepaalt de kaders en controleert het college. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering. Heldere afspraken over rollen en verantwoordelijkheden helpen daarbij.

Inwoners betrekken bij plannen

Inwoners kennen hun dorp en omgeving het beste. Daarom betrekken we hen vroeg bij plannen en ontwikkelingen die invloed hebben op hun leefomgeving.
We zijn daarbij duidelijk over wat inwoners wel en niet kunnen beïnvloeden. Ook koppelen we terug wat er met ideeën, opmerkingen en suggesties is gedaan. Zo zorgen we voor een open en eerlijk participatieproces.
We maken inwoners bewust van de mogelijkheden om te participeren. Naast de bestaande vormen van participatie staan we open voor nieuwe manieren om inwoners te betrekken, zoals het uitdaagrecht. We geven ruimte aan inwoners en organisaties die zelf verantwoordelijkheid willen nemen voor taken of voorzieningen in hun leefomgeving, of wanneer ze zelf met goede ideeën komen. Waar mogelijk denken we mee en ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan de samenleving.
De uiteindelijke besluiten blijven de verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en het college.

Een sterke organisatie

Om onze plannen uit te voeren voor een groeiende gemeente en vanuit een zelfstandige positie is een professionele, toekomstbestendige en wendbare organisatie nodig. Daarom investeren we in de ontwikkeling van medewerkers, samenwerking en voldoende kennis binnen de organisatie.
Op dit moment wordt een organisatieanalyse uitgevoerd. De uitkomsten daarvan en het organisatieadvies zullen richtinggevend zijn voor de verdere ontwikkeling van onze organisatie en daarmee van betekenis zijn voor de huidige bestuursperiode. Deze inzichten helpen ons om te bepalen welke organisatorische keuzes nodig zijn om onze ambities op een realistische en duurzame manier te realiseren.
We willen een organisatie die flexibel is, verantwoordelijkheid neemt en goed kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen.
Veranderingen voeren we gedoseerd door, waarbij we stap voor stap verder bouwen aan de organisatie.

Goede dienstverlening

Inwoners en ondernemers moeten kunnen rekenen op een gemeente die bereikbaar, duidelijk en behulpzaam is. Daarom blijven we werken aan goede dienstverlening, heldere communicatie en snelle beantwoording van vragen.
We benutten de kansen van digitalisering en kunstmatige intelligentie om onze dienstverlening te verbeteren. Daarbij blijft persoonlijk contact mogelijk voor inwoners die daar behoefte aan hebben.

Zelfstandig en samen sterk

Bernheze blijft een zelfstandige gemeente. We geloven dat we als zelfstandige gemeente dicht bij onze inwoners staan en goed kunnen inspelen op wat er lokaal nodig is.
Tegelijkertijd werken we samen met andere gemeenten en regionale partners wanneer dat voordelen oplevert voor onze inwoners. We nemen actief deel aan regionale samenwerkingen en zetten ons in voor een sterke vertegenwoordiging van de belangen van Bernheze. Daarbij zoeken we invloed op onderwerpen die belangrijk zijn voor onze inwoners.

Met deze aanpak bouwen we aan een gemeente die financieel gezond is, duidelijke keuzes maakt, inwoners serieus neemt en klaar is voor de toekomst.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Actieve deelname aan de Regio Deal, RNOB en NOVEX De Peel	2026-2030	Ja	In begroting
Doorontwikkelen van de zichtbaarheid van de gemeente op het gebied van communicatie, recreatie en toerisme	2027-2028	Nee	Niet in begroting, € 111.601 structureel
Implementatie van de uitkomsten van de organisatieanalyse	2027-2030	Nee	Niet in begroting, voorstel volgt
Onderzoeken, verkennen en implementeren op welke wijze het gebruik van AI de gemeente Bernheze kan helpen in het effectief en efficiënt werken ter verbetering van de dienstverlening	2026-2028	Nee	Softwarelicenties in begroting Overige kosten niet in begroting, voorstel volgt
Structureel op sterkte brengen van het secretariaat na de continuering van de uitbreiding van het aantal bestuurders	2027	Nee	Niet in begroting, € 89.345 structureel

DUURZAAMHEID

8

De opgaven rond duurzaamheid en klimaat vragen om keuzes die zowel ambitieus als haalbaar zijn. Daarom verduurzamen we Bernheze op een manier die past bij het karakter van onze gemeente en uitvoerbaar is voor inwoners, ondernemers en de gemeente zelf. We maken afwegingen tussen duurzaamheid, leefbaarheid, ruimte en betaalbaarheid en investeren in een groene, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Daarbij bereiden we ons voor op klimaatverandering en zorgen we ervoor dat ons maatschappelijk vastgoed duurzaam en toekomstbestendig blijft, in lijn met de behoeften van onze inwoners en de gemeentelijke voorzieningenstructuur.

In 2026 is de Paraplunotitie Duurzaamheid Bernheze geactualiseerd. Hierin zijn alle duurzame doelen tot 2030 opgenomen, inclusief een communicatiestrategie.

Duurzame en betrouwbare energie

De overstap naar duurzame elektriciteit en warmte brengt uitdagingen met zich mee. Vooral de beperkte ruimte op het elektriciteitsnet zorgt voor problemen bij woningbouw, bedrijven en verduurzaming. Daarom blijven we in gesprek met de netbeheerder en zoeken we actief naar oplossingen. We staan open voor nieuwe technieken en innovatieve projecten die kunnen helpen om deze problemen te verminderen. We blijven daarnaast inzetten op 11% energiebesparing in 2030, zoals afgesproken in de Regionale Energiestrategie.
Ook onderzoeken we mogelijkheden voor lokale energieopslag en energiehubs, zodat opgewekte energie beter gebruikt kan worden wanneer deze nodig is.
Voor de warmtetransitie stellen we het wettelijk verplichte Omgevingsprogramma Warmte op.

Ruimte voor duurzame energieopwekking

We werken aan de doelen uit de Regionale Energiestrategie en doen dat op een manier die past bij Bernheze. Daarbij vinden we het belangrijk dat inwoners worden betrokken en dat ontwikkelingen passen bij de omgeving. Zoals afgesproken bij het vaststellen van de Omgevingsvisie gaan we terughoudend om met zon op land. De gronden in het buitengebied hebben een belangrijke economische of natuurlijke waarde die niet benut kan worden bij het realiseren van een zonnepark.
Het plaatsen van windmolens wordt alleen overwogen wanneer er landelijke afstandsnormen zijn vastgesteld, zodat belangen van inwoners, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit goed worden geborgd.
Wanneer zicht kansen voordoen om aan te sluiten bij ontwikkelingen in de regio, bekijken we welke voordelen Bernheze hier uit kan halen.

Innovatie en groen gas

We zien kansen voor nieuwe vormen van duurzame energie. Groen gas kan bijvoorbeeld een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie, vooral op plekken waar andere oplossingen minder geschikt zijn. Daarom bieden we ruimte aan initiatieven die passen binnen de omgeving en bijdragen aan een duurzame energievoorziening. Groen gas levert een bijdrage aan de reductie van CO2 en NH3. Daarnaast blijven we openstaan voor innovatieve oplossingen op het gebied van energieopwekking, -opslag en -gebruik.

Schoon water en klimaatadaptatie

Water wordt steeds belangrijker door langere periodes van droogte en hevige regenval. We nemen maatregelen om Bernheze beter bestand te maken tegen hitte, droogte en wateroverlast. De effecten van klimaatverandering (droogte, overstromingen, extreme neerslag en hitte) nemen toe en raken direct aan veiligheid, leefbaarheid, gezondheid en ruimtelijke kwaliteit. We willen de kwetsbaarheid van de gemeente voor de gevolgen van klimaatverandering zo klein mogelijk maken en kansen benutten voor

preventie, kostenbesparing en borging in ruimtelijke processen. We werken samen met het waterschap aan de KRW (Kaderrichtlijn Water) impuls. Schoon water draagt bij aan de biodiversiteit en een aantrekkelijke leefomgeving voor mens, plant en dier.
Deze thema's worden uitgewerkt in het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren en het Actieplan Waterkwaliteit.

Luchtkwaliteit en geurbeleid

Om bij te dragen aan de doelen van het Schone Luchtakkoord (SLA) introduceren we voor Grond-, weg- en waterbouw (GWW) opdrachten een gunningsmethodiek waarbij inschrijvers die gebruikmaken van emissieloze werktuigen en voertuigen worden beloond. Om ondernemers te stimuleren te investeren in emissievrije werktuigen, zetten we ons in om samen met regiogemeenten het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen te ondertekenen.
Het geurbeleid regelt de hoeveelheid geur die agrarische bedrijven (zoals stallen en mestopslagen) mogen uitstoten om geurhinder voor omwonenden te beperken. We actualiseren onze lokale normen en leggen die vast in het omgevingsplan.

Verduurzaming voor iedereen

Verduurzaming moet voor iedereen bereikbaar zijn. Daarom zetten we onze integrale energiearmoede aanpak voort. Daarmee kunnen ook inwoners met een lager inkomen profiteren van energiebesparende maatregelen. We ontwikkelen deze aanpak door in het Warmteprogramma.
We stimuleren het verduurzamen van slecht geïsoleerde koopwoningen en ontzorgingsaanpak.
We ondersteunen daarnaast initiatieven van inwoners, ondernemers en organisaties die bijdragen aan een duurzamer Bernheze.

Investeren in afval

We willen afvalinzameling eenvoudig, begrijpelijk en betaalbaar houden. Tegelijkertijd blijven we werken aan betere afvalscheiding en het hergebruik van grondstoffen.
Op basis van het uitvoeringsprogramma van het Grondstoffenplan werken we verder aan het verbeteren van de afvalinfrastuctuur, afvalreductie en verbetering van de kwaliteit van de gescheiden ingezamelde afvalstromen. Er zal een keuze gemaakt worden voor de toekomstige milieustraatfunctie.

Een groene en prettige leefomgeving

Groen maakt onze dorpen aantrekkelijker, gezonder en beter bestand tegen warm weer. Daarom behouden en versterken we het groen in onze dorpen en wordt dit uitgewerkt in het Omgevingsprogramma Groene Gezonde Structuren. Verdere vergroening is daarnaast een belangrijke pijler voor de toeristische uitstraling en aantrekkingskracht van de gemeente.
Bij de inrichting van de openbare ruimte houden we rekening met biodiversiteit en klimaatverandering. We zorgen voor voldoende groen, schaduw en verkoeling en betrekken inwoners waar mogelijk bij veranderingen in hun leefomgeving. We zorgen ervoor dat het onderhoud van het openbaar groen voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsnormen en zichtbaar bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid. Samen met buurtverenigingen willen we het uitdaagrecht gaan verkennen voor het onderhouden van onderdelen van de leefomgeving. Het onderhoud van speeltuintjes en groenstroken is in samenspraak over te dragen. Daarmee stimuleren we ook de cohesie van een buurt of vereniging. Ook hierbij hanteren we een 'ja, mits'-houding.
Daarnaast zetten we in op gebiedsontwikkelingen en Regiodeal-projecten zoals de robuuste verbinding van de Maashorst naar de Heeswijkse bossen en de ontwikkeling van de Hooge Vorssel. Deze gebieden zijn belangrijke recreatiegebieden voor onze inwoners.

Wat gaan we doen	*Wanneer*	*Capaciteit*	*Middelen*
Vergroenen van woonwijken en dorpskernen, waarbij versteende gebieden vergroend worden	2026-2030	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Verbeteren van speel- en beweegplekken, toestellen en banken	2027-2030	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Uitvoeren van het Omgevingsprogramma Groene gezonde structuren	Doorlopend	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Stimuleren van vergroenen van particuliere tuinen, daken en gevels, schoolpleinen en bedrijventerreinen	Doorlopend	Ja	Niet in begroting, voorstel volgt
Opstellen van een Warmteprogramma inclusief doorontwikkelde energiearmoedeaanpak	2027	Ja	In begroting
Uitvoeren van projecten voor het isoleren van slecht geïsoleerde koopwoningen	Doorlopend	Ja	In begroting
Uitvoeren van het actieplan Waterkwaliteit	2027-2030	Ja	Niet in begroting, € 25.000 incidenteel
Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering en behoud van een veilige en gezonde leefomgeving	2027	Nee	Niet in begroting, € 61.140 structureel
Realiseren van resterende ecologische verbindingszones	2026-2030	Ja	In begroting
Robuuster maken van gemeentebossen	2026-2030	Ja	In begroting
Uitvoeren van het Regio Deal-project voor realisatie van een robuuste verbinding tussen de Maashorst - Groene Woud	2026-2029	Ja	In begroting
Vervangen van versleten glascontainers	2026-2028	Ja	In begroting
Vormgeven van een toekomstbestendige inzameling en verwerking van incontinentiematerialen	2026-2027	Ja	In begroting
Vormgeven van een nieuwe werkwijze voor de inzameling van oud papier en karton	2027	Ja	In begroting
Uitrusten van het minicontainerpark met nieuwe chips	2027-2029	Ja	In begroting
Uitwerken van de vormgeving van de toekomstige milieustraatfunctie	2028-2029	Ja	In begroting
Plaatsen van GFE-cocons/ondergrondse restafvalcontainers bij hoogbouw	Vanaf 2026	Ja	In begroting
Actualiseren van het geurbeleid	2028	Ja	In begroting
Uitvoeren van het Regio Deal-project voor het realiseren van het landschapspark Hoge Vorssel	2026-2029	Ja	In begroting
Realiseren van het landschapspark De Landerijen als onderdeel van de Abdijvisie	2027-2030	Ja	Niet in begroting, verwachtte afschrijving na 2030